Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

21 февруари 2013 година*

„Гражданство на Съюза — Свободно движение на работници — Принцип на равно третиране — Член 45, параграф 2 ДФЕС — Регламент (ЕИО) № 1612/68 — Член 7, параграф 2 — Директива 2004/38/ЕО — Член 24, параграфи 1 и 2 — Дерогиране на принципа на равно третиране във връзка с помощите за издръжка за обучение под формата на безвъзмездна помощ или студентски заеми — Гражданин на Съюза, студент в приемаща държава членка — Заетост като работник преди и след започването на обучението — Основна цел на лицето при идването му на територията на приемащата държава членка — Въздействие върху квалификацията му като работник и върху правото му на стипендия за обучение“

По дело C-46/12

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtte (Дания) с акт от 24 януари 2012 г., постъпил в Съда на 26 януари 2012 г., в рамките на производство по дело

L. N.

срещу

Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: г-н M. Ilešič, председател на състав, г-н E. Jarašiūnas, г-н A. Ó Caoimh (докладчик), г-жа C. Toader и г-н C. G. Fernlund, съдии,

генерален адвокат: г-н Y. Bot,

секретар: г-жа C. Strömholm, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 28 ноември 2012 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за датското правителство, от г-жа V. Pasternak Jørgensen и г-н C. Thorning, в качеството на представители,

— за норвежкото правителство, от г-н E. Leonhardsen, г-н M. Emberland и г-жа B. Gabrielsen, в качеството на представители,

* Език на производството: датски.

— за Европейската комисия, от г-н Д. Русанов и г-жа C. Barslev, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 7, параграф 1, буква в) и член 24, параграф 2 от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, стр. 77 и поправки в ОВ L 229, 2004 г., стр. 35 и ОВ L 197, 2005 г., стр. 34; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-н N. и Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte (Агенция за висше образование и за подпомагане на образованието, наричана по-нататък „VUS“) във връзка с отказа на последната да му отпусне помощ за обучение.

Правна уредба

Правна уредба на Съюза

Регламент (ЕИО) № 1612/68

3 Съгласно член 7 от Регламент (ЕИО) № 1612/68 на Съвета от 15 октомври 1968 година относно свободното движение на работници в Общността (ОВ L 257, стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 11):

„1. Работник, който е гражданин на държава членка, не може поради своето гражданство да бъде третиран на територията на друга държава членка различно от работниците — нейни граждани по отношение на условията за наемане на работа, и в частност, по отношение на трудовото възнаграждение, уволнението и ако остане безработен — на възстановяването или новото наемане на работа“.

2. Той има право на същите социални и данъчни предимства, както работниците местни граждани.

[…]“.

Директива 2004/38

4 Съгласно съображения 1, 3, 10, 20 и 21 от Директива 2004/38:

„(1) Гражданството на Съюза дава на всеки гражданин на Съюза основно и индивидуално право да се движи и пребивава свободно на територията на държавите членки при съблюдаване на постановените в Договора ограничения и условия и на мерките, взети за прилагането му.

[…]

(3) Гражданството на Съюза следва да бъде основният статус на гражданите на държавите членки, когато те упражняват правото си на свободно движение и пребиваване. Поради това е необходимо да се кодифицират и преразгледат съществуващите инструменти на Общността, в които поотделно се разглеждат — работници, самостоятелно заети лица, както и студенти и други незаети с трудова дейност лица, за да се опрости и укрепи правото на свободно движение и пребиваване на всички граждани на Съюза.

[…]

(10) Лица, които упражняват правото си на пребиваване, не следва да се превръщат в неприемлива тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка по време на първоначалния период на пребиваване. Поради това правото на пребиваване за гражданите на Съюза и членовете на техните семейства за период по-дълъг от три месеца следва да подлежи на определени условия.

[…]

(20) В съответствие със забраната на дискриминацията, основана на националност, всички граждани на Съюза и членовете на техните семейства, пребиваващи в държава членка въз основа на настоящата директива, трябва да бъдат третирани еднакво с местните граждани в областите, предмет на Договора, при спазване на конкретните разпоредби така, както са изрично регламентирани в Договора и вторичното законодателство.

(21) Въпреки това, на приемащата държава членка следва да се остави правото да реши, дали тя ще отпуска социални помощи през първите три месеца от пребиваването или за по-дълъг период от време в случаите на търсещи работа лица, на граждани на Съюза, други освен работници или самостоятелно заети лица или лица, които запазват този статус, или на членове на техните семейства, както и дали да даде помощи за издръжка за обучение, включително професионално обучение, преди придобиването на правото на постоянно пребиваване на същите тези лица“.

5 Член 3, параграф 1 от Директива 2004/38 предвижда, че тя се прилага за всички граждани на Съюза, които се движат или пребивават в държава членка, различна от тази, на която са граждани.

6 Член 7, параграфи 1 и 3 от Директива 2004/38 гласи следното:

„1. Всички граждани на Съюза имат право да пребивават на територията на друга държава членка за срок, по-дълъг от три месеца, ако те:

а) са работници или самостоятелно заети лица в приемащата държава членка; или

б) притежават достатъчно средства за себе си и за членовете на семейството си, с цел да не се превърнат в тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка през времето си на пребиваване и притежават пълно здравно застрахователно покритие в приемащата държава членка; или

в)

— са записани в частно или държавно учебно заведение, акредитирано или финансирано от приемащата държава членка въз основа на нейното законодателство или административна практика, с основната цел да преминат курс на обучение, включително професионално обучение, и

— притежават пълно здравно застрахователно покритие в приемащата държава членка и убедят съответните национални власти, посредством декларация или други равностойни средства, избрани от тях, че притежават достатъчни финансови средства за себе си и за членовете на семейството си, с цел да не се превърнат в тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка през времето си на пребиваване; или […]

[…]

3. За целите на параграф 1, буква а) гражданин на Съюза, който вече не е работник или самостоятелно заето лице, запазва статуса си на работник или самостоятелно заето лице при следните обстоятелства:

[…]

г) той/тя започне професионално обучение. Освен ако той/тя не е принудително безработен/а, запазването на статуса на работник изисква обучението да бъде свързано с неговата/нейната предишна заетост“.

7 Член 24 от Директива 2004/38 е озаглавен „Еднакво третиране“ и гласи:

„1. При спазване на конкретните разпоредби, изрично предвидени в Договора и вторичното законодателство, всички граждани на Съюза, които пребивават въз основа на настоящата директива на територията на приемащата държава членка, се ползват с третиране, еднакво с третирането на гражданите на тази държава членка в рамките на обхвата на приложение на Договора. Това право се разпростира и включва членовете на семейството, които не са граждани на държава членка и които имат право на пребиваване или постоянно пребиваване.

2. Чрез дерогация от параграф 1 приемащата държава членка не се задължава да предостави право на социално подпомагане през първите три месеца на пребиваване или при необходимост, по-дългия срок, регламентиран в член 14, параграф 4, буква б), нито се задължава преди придобиването на право на постоянно пребиваване да отпуска финансова помощ за издръжка за обучение, включително и за професионално обучение, състояща се от безвъзмездна помощ или студентски заеми за лица, различни от работници или самостоятелно заети лица, лица, които запазват такъв статус и членове на техните семейства“.

Датска правна уредба

8 Член 2а, параграфи 2 и 4 от Консолидиран закон № 661 от 29 юни 2009 г. за студентските стипендии и заеми (Folketingstidende 2005/2006, L 95, приложение A, стр. 2854) гласи следното:

„[…]

2. Заявителите за провеждане на образователен курс, които са граждани на Съюза или на Европейското икономическо пространство [наричано по-нататък „ЕИП“] и членовете на техните семейства могат да получат помощ за обучение за образователни курсове в Дания и чужбина при условията на правото на [Съюза] и на Споразумението за ЕИП. Граждани на държави — членки на Съюза, и на държавите от ЕИП, които не са работници или самостоятелно заети лица в Дания, и членовете на техните семейства имат право на помощ за обучение само след петгодишно пребиваване в Дания. […]

[…]

4. Министърът на образованието може да утвърди правила за правото на чуждите граждани да получават държавна помощ за обучение в Дания или в чужбина“.

9 Член 2а, параграф 2 от Консолидиран закон № 661 е приведен в изпълнение с член 67 от Постановление № 455 от 8 юни 2009 г. относно държавното подпомагане в образованието (Bekendtgørelse nr. 455 af 8. juni 2009 om statens uddannelsesstøtte). Член 67 гласи:

„Гражданин на [Съюза], който е работник или самостоятелно заето лице в Дания, съгласно правото на Европейския съюз може да получи помощ за обучение в Дания или в чужбина при условията, които са валидни за датските граждани. За „работник“ или „самостоятелно заето лице“ съгласно правото на [Съюза] се счита и гражданинът на Съюза, който е бил преди това работник или самостоятелно заето лице в Дания, когато има съществена и времева връзка между обучението и предишната работа в Дания, или е лице, намиращо се в принудителна безработица, което по здравословни причини или причини от структурообразуващ характер, свързани с пазара на труда, желае да се преквалифицира, за да получи работа в област, която няма съществена или времева връзка с предишната работа в Дания“.

10 Съгласно член 3 от Постановление № 474 от 12 май 2011 г. относно пребиваването в Дания на чужди граждани, спрямо които са приложими правилата на Европейския съюз (Bekendtgørelse nr. 474 af 12. maj 2011 om ophold i Danmark for udlændinge, der er omfattet af Den Europæiske Unions regler (EU-opholdsbekendtgørelsen):

„1. Гражданин на Съюза, който е работник или самостоятелно заето лице в Дания, включително предоставящо услуги, има право да пребивава на датска територия по-дълго време от предвидените в член 2, параграф 1 от Закона за чужденците три месеца.

2. Гражданин на ЕС, спрямо когото е бил приложим параграф 1, но е останал без работа, запазва статута си на работник или самостоятелно заето лице, когато:

1) временно не е в състояние да работи поради болест или злополука;

2) принудително е без работа, след като е надлежно установено, че е работил срещу възнаграждение или е бил самостоятелно заето лице повече от една година и е регистриран в бюро по труда като лице, търсещо работа;

3) принудително е без работа, след като е надлежно установено, че е изтекъл договорът му за наемане на работа до една година и е регистриран в бюро по труда като лице, търсещо работа;

4) надлежно е установено, че през първите 12 месеца е загубил принудително работата си или не е вече самостоятелно заето лице и е регистриран в бюро по труда като лице, търсещо работа; или

5) започва свързан с предишната му работа курс на професионално обучение или принудително е без работа и започва някакъв вид професионално обучение.

3. Гражданин на Съюза, спрямо когото е приложим параграф 2, точка 3 или 4, запазва своят статут на работник или самостоятелно заето лице за период от шест месеца.

4. Гражданин на Съюза, който е влязъл в страната, за да търси работа, има право на пребиваване в качеството на лице, търсещо работа за период до шест месеца от момента на влизането си в страната. С изтичането на този период лицето получава право на пребиваване в качеството на лице, търсещо работа дотогава, докато може да се установи чрез документи, че това лице все още търси работа и има действителни изгледи да намери такава“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

11 Г-н N., който е гражданин на Съюза без посочена от запитващата юрисдикция националност, влиза в Дания на 6 юни 2009 г.

12 На 10 юни 2009 г. г-н N. получава предложение за работа на пълно работно време в международно дружество за търговия на едро.

13 На 29 юни 2009 г. регионалната публична администрация му издава удостоверение за регистрация в качеството на работник по реда на член 3 от Постановление № 474.

14 От материалите по делото е видно, че г-н N. е подал искане да бъде приет в Copenhagen Business School (наричано по-нататък „CBS“) преди крайната дата за записване 15 март 2009 г., тоест преди да влезе на датска територия.

15 На 10 август 2009 г. г-н N. подава искане за получаване на помощ за обучение от септември 2009 г.

16 На 10 септември 2009 г. г-н N. започва обучението си в CBS. Поради това той напуска своята работа в дружеството за търговия на едро, но впоследствие извършва друга дейност на непълно работно време.

17 На 27 октомври 2009 г. VUS уведомява г-н N., че отхвърля искането му за получаване на помощ за обучение.

18 На 30 октомври 2009 г. г-н N. подава жалба до Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtte срещу това решение, като изтъква своя статут на „работник“ по смисъла на член 45 ДФЕС и правото си на помощ за обучение.

19 На 7 декември 2009 г. VUS иска от регионалната публична администрация да я уведоми дали г-н N. отговаря на изискуемите условия, за да бъде считан за работник по смисъла на член 45 ДФЕС. Първоначално администрацията отговаря с писмо от 11 декември 2009 г., че г-н N. следва да се счита за „работник“ през периода от 29 юни 2009 г. до 10 септември 2009 г.

Впоследствие, с писмо от 12 април 2010 г., тя изменя основанието за пребиваване на г-н N., чийто статут от този на работник се преобразува в статут на студент, поради това че лицето е влязло в Дания с основна цел да проведе там курс на обучение.

20 С писмо от 28 септември 2010 г. VUS пренася делото пред запитващата юрисдикция. В писмото тя посочва, че за да се прецени делото с оглед на доказателствата, следва да се има предвид намерението на г-н N. да се учи в Дания при влизането му на нейна територия, доколкото той е поискал да бъде приет в CBS преди пристигането си в тази държава членка и е започнал своето обучение малко след това. Следователно според VUS г-н N. не следва да се счита за работник, тъй като не отговаря на изискуемите условия.

21 На 31 август 2011 г. запитващата юрисдикция установява връзка с VUS, като иска от нея да посочи дали понятието „работник“ по смисъла на правото на Съюза е приложимо към г-н N. Същевременно юрисдикцията приканва VUS да се обърне към регионалната публична администрация за изясняване на същия въпрос. VUS посочва, че според нея няма никакво основание за поставяне под съмнение на предишното решение на регионалната публична администрация във връзка с основанието за пребиваване на г-н N.

22 Запитващата юрисдикция приема, че член 7, параграф 1, буква в) и член 24, параграф 2 от Директива 2004/38 трябва да се тълкуват в смисъл, че лице, което се счита за студент, няма право на стипендия за обучение, дори да може да бъде квалифицирано и като „работник“. Тя придава значение на обстоятелството, че член 7, параграф 1, буква в) от тази директива определя студента като лице, което е записано в частно или държавно учебно заведение „с основната цел да премине курс на обучение“.

23 При тези обстоятелства Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtte решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Член 7, параграф 1, буква в) във връзка с член 24, параграф 2 от Директива 2004/38 [...] следва ли да се тълкува в смисъл, че при преценката дали дадено лице има право на помощ за обучение в качеството на работник държава членка (приемаща държава членка) може да вземе предвид обстоятелството, че лицето е влязло на нейна територия преди всичко за да премине курс на обучение, поради което тази държава членка не е длъжна да го подпомогне за обучението с оглед на посочения член 24, параграф 2?“.

По преюдициалния въпрос

24 Със своя въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 7, параграф 1, буква в) и член 24, параграф 2 от Директива 2004/38 трябва да се тълкуват в смисъл, че на гражданин на Съюза, който се обучава в приемаща държава членка и същевременно извършва в нея дейност срещу заплащане, може да бъде отказана помощ за издръжка за обучение, предоставяна на гражданите на тази държава членка, когато е влязъл на територията на държавата с основно намерение да премине там курс на обучение.

25 В началото следва да се отбележи, че член 20, параграф 1 ДФЕС предоставя статута на гражданин на Съюза на всяко лице, което притежава гражданство на държава членка.

26 Доколкото са граждани на държава членка, този статут имат както студентите от държави членки извън приемащата държава членка, които провеждат в нея курс на обучение, така и гражданите на държавите членки, спрямо които е приложима квалификацията „работник“ по смисъла на член 45 ДФЕС.

27 Както Съдът многократно е постановявал, статутът на гражданин на Съюза е създаден, за да бъде основният статут на гражданите на държавите членки, позволяващ на тези от тях, които са в еднакво положение, да получават в приложното поле ratione materiae на Договора за функционирането на ЕС еднакво правно третиране, независимо от тяхното гражданство и без да се засягат изрично предвидените в това отношение изключения (Решение от 20 септември 2001 г. по дело Grzelczyk, C-184/99, Recueil, стр. I-6193, точка 31 и Решение от 11 юли 2002 г. по дело D'Hoop, C-224/98, Recueil, стр. I-6191, точка 28).

28 Следователно всеки гражданин на Съюза може да се позовава на предвидената в член 18 ДФЕС забрана на основаната на гражданство дискриминация, уточнена в други разпоредби на Договора и в член 24 от Директива 2004/38, във всички случаи, които попадат в приложното поле ratione materiae на правото на Съюза. Тези случаи обхващат, между другото, упражняването на основните свободи, гарантирани по-специално от член 45 ДФЕС, и случаите, отнасящи се до упражняването на свободата на движение и пребиваване на територията на държавите членки съгласно член 21 ДФЕС (вж. по-специално Решение от 12 май 1998 г. по дело Martínez Sala, C-85/96, Recueil, стр. I-2691, точка 63, Решение по дело Grzelczyk, посочено по-горе, точки 32 и 33, Решение от 15 март 2005 г. по дело Bidar, C-209/03, Recueil, стр. I-2119, точки 32 и 33, както и Решение от 4 октомври 2012 г. по дело Комисия/Австрия, C-75/11, точка 39).

29 В Договора няма разпоредба, от която да се заключи, че студентите, които са граждани на Съюза, когато се придвижват за да учат в друга държава членка, губят правата, които Договорът предоставя на гражданите на Съюза, включително предоставените им права при упражняване на дейност срещу възнаграждение в приемащата държава членка (вж. в този смисъл Решение по дело Grzelczyk, посочено по-горе, точка 35 и Решение по дело Bidar, посочено по-горе, точка 34).

30 Следователно гражданин на Съюза, който провежда курс на обучение в приемаща държава членка или упражнява дейност срещу възнаграждение в нея и има качеството „работник" по смисъла на член 45 ДФЕС, може да се позовава на установеното с членове 18 ДФЕС, 21 ДФЕС и/или 45 ДФЕС право да се придвижва и пребивава свободно на територията на приемащата държава членка, без да бъде подлаган на пряка или непряка дискриминация поради гражданството му.

31 Въпреки това датското и норвежкото правителство поддържат, че разпоредбите на член 7, параграф 1, буква в) във връзка с член 24, параграф 2 от Директива 2004/38 трябва да се тълкуват в смисъл, че на гражданин на Съюза, който се обучава редовно в приемаща държава членка и е влязъл с тази цел на нейната територия, може да бъде отказано ползването на помощ за издръжка за обучение през първите пет години от престоя му, дори същевременно с обучението да работи на непълно работно време.

32 Във връзка с това следва да се припомни, че съгласно член 24, параграф 2 от Директива 2004/38 приемащата държава членка не е длъжна, преди да бъде придобито правото на постоянно пребиваване, да отпуска помощ за издръжка за обучение, включително професионално обучение, състояща се от безвъзмездна помощ или студентски заеми, на лица, различни от работници или самостоятелно заети лица, лица, които запазват такъв статус и членовете на техните семейства.

33 Като отклонение от предвидения в член 18 ДФЕС принцип на равно третиране, на който член 24, параграф 1 от Директива 2004/38 е само специфично изражение, член 24, параграф 2 трябва съгласно практиката на Съда да се тълкува ограничително и в съответствие с разпоредбите на Договора, включително тези, които се отнасят до гражданството на Съюза и

свободното движение на работници (вж. в този смисъл Решение от 4 юни 2009 г. по дело Vatsouras и Koupatantze, C-22/08 и C-23/08, Сборник, стр. I-4585, точка 44, както и Решение по дело Комисия/Австрия, посочено по-горе, точки 54 и 56).

34 Съгласно предоставените на Съда данни поисканата от г-н N. помощ е помощ за издръжка под формата на стипендия за обучение. Следователно тази помощ може да попада в предвиденото в член 24, параграф 2 от Директива 2004/38 отклонение от принципа на равно третиране.

35 При все това, както е видно съвсем ясно от текста на тази разпоредба, подобно отклонение не е противопоставимо нито на лицата, получили право на постоянно пребиваване, нито на „работниците, [на] самостоятелно заетите лица, [на] лицата, които запазват такъв статус, или [на] членовете на техните семейства“.

36 Въпреки че действително член 7, параграф 1, буква в) от Директива 2004/38 предвижда гражданите на Съюза да имат право на пребиваване на територията на друга държава членка за период над три месеца, ако са записани в „частно или държавно учебно заведение“ по смисъла на тази разпоредба „с основната цел да преминат курс на обучение“, то от това уточнение не следва, че гражданин на Съюза, който отговаря на тези условия, автоматично се лишава поради това от статута на „работник“ по смисъла на член 45 ДФЕС.

37 От акта за преюдициално запитване, както и от представените пред Съда становища е видно, че г-н N. е упражнявал дейност срещу възнаграждение на пълно работно време още след пристигането си на територията на приемащата държава, а след като е започнал курса си на обучение, е продължил да осъществява дейност срещу възнаграждение на непълен работен ден.

38 Също от материалите по делото е видно, че помощта за издръжка за обучение му е била отказана, с мотива че е влязъл на територията на държавата членка с основно намерение да премине курс на обучение, поради което според компетентните национални органи целта на неговия престой в Дания била от естество да го лиши от статута на „работник“ по смисъла на член 45 ДФЕС.

39 Въпреки това следва да се напомни, че съгласно постоянната съдебна практика понятието „работник“ по смисъла на член 45 ДФЕС има присъщо на правото на Съюза самостоятелно значение и не трябва да се тълкува ограничително (в този смисъл вж. по-специално Решение от 3 юли 1986 г. по дело Lawrie-Blum, 66/85, Recueil, стр. 2121, точка 16, Решение от 21 юни 1988 г. по дело Brown, 197/86, Recueil, стр. 3205, точка 21, Решение от 26 февруари 1992 г. по дело Bernini, C-3/90, Recueil, стр. I-1071, точка 14 и Решение от 6 ноември 2003 г. по дело Ninni-Orasche, C-413/01, Recueil, стр. I-13187, точка 23).

40 Също така това понятие следва да бъде определено съобразно обективни критерии, които характеризират трудовото правоотношение с оглед на правата и задълженията на съответните лица. Основната характеристика на трудовото правоотношение е обстоятелството, че през определен период от време лицето предоставя работна сила в полза на друго лице и под негово ръководство, срещу което получава възнаграждение (вж. Решение по дело Lawrie-Blum, посочено по-горе, точка 17, Решение по дело Ninni-Orasche, посочено по-горе, точка 24, както и Решение по дело Vatsouras и Koupatantze, посочено по-горе, точка 26).

41 Ограниченият размер на това възнаграждение, източникът на средствата за него, по-високата или по-ниска производителност на заинтересованото лице или обстоятелството, че то работи само през ограничен брой часове седмично, не изключват възможността лицето да се счита за „работник“ по смисъла на член 45 ДФЕС (вж. в този смисъл Решение по дело Lawrie-Blum, посочено по-горе, точка 21, Решение от 31 май 1989 г. по дело Bettray, 344/87, Recueil, стр. 1621, точка 15 и Решение по дело Bernini, посочено по-горе, точка 16).

42 Все пак, за да може да се квалифицира като „работник“, дадено лице трябва да осъществява съществуващи и ефективни дейности, освен такива, които са толкова ограничени, че могат да се считат за напълно второстепенни и добавъчни (вж. по-специално Решение от 23 март 1982 г. по дело Levin, 53/81, Recueil, стр. 1035, точка 17, както и Решение по дело Vatsouras и Koupatantze, посочено по-горе, точка 26 и цитираната съдебна практика).

43 При проверката на това условие запитващата юрисдикция трябва да се основава на обективни критерии и да прецени цялостно всички обстоятелства по делото, които имат отношение към естеството както на разглежданите дейности, така и на съответното трудово правоотношение (Решение по дело Ninni-Orasche, посочено по-горе, точка 27).

44 Следователно от компетентност на запитващата юрисдикция е да анализира всички обстоятелства, които характеризират дадено трудово правоотношение с оглед на преценката дали дейността, осъществявана от г-н N. срещу възнаграждение преди и след започването на неговото обучение, е била действителна и ефективна и дали поради това той е имал качеството на работник. Всъщност единствено тази юрисдикция познава пряко обстоятелствата в главното производство и елементите, които характеризират трудовите правоотношения на жалбоподателя в това производство, поради което се намира в най-подходящо положение да предприеме необходимите проверки.

45 Доколкото актът за преюдициално запитване не съдържа никакво указание, което да е от естество да разсее съмненията относно това, че трудовите правоотношения между г-н N. и неговите работодатели са имали посочените в точка 40 от настоящото решение характеристики, то запитващата юрисдикция е длъжна по-специално да провери дали дейностите, за които жалбоподателят в главното производство е получавал възнаграждение, не са били ограничени до степен да се считат за напълно второстепенни и добавъчни дейности.

46 Що се отнася до довода на датското и норвежкото правителство, че намерението на жалбоподателя в главното производство при влизането му на датска територия да продължи там своето обучение го е лишило от качеството на „работник“ по смисъла на член 45 ДФЕС, то е достатъчно да се припомни, че за да се прецени дали дадено работно място може да доведе до предоставяне на статут на работник по смисъла на тази разпоредба, обстоятелствата, които са свързани с поведението на заинтересованото лице преди и след периода на осъществяване на трудовата дейност, са без значение за възникването на качеството „работник“ в посочения смисъл. Всъщност подобни обстоятелства нямат никакво отношение към обективните критерии, които са изведени от припомнената в точка 40 от настоящото решение съдебна практика (Решение по дело Ninni-Orasche, посочено по-горе, точка 28).

47 В това отношение следва да се подчертае, че определението на понятието „работник“ по смисъла на член 45 ДФЕС изразява присъщото на самия принцип на свободно движение на работници изискване на предимствата, които правото на Съюза предоставя по силата на тази свобода, да могат да се позовават само лицата, които действително осъществяват или сериозно желаят да осъществяват дейност срещу възнаграждение. То обаче не предполага възползването от тази свобода да може да се обвърже с целите, които даден гражданин на държава членка преследва чрез искането да влезе и пребивава на територията на приемаща държава членка, след като той осъществява или желае да осъществява там съществуваща и ефективна дейност. Щом това условие е изпълнено, намеренията, които са могли да подтикнат работника да търси работа в съответната държава членка, не са от значение и не трябва да се вземат предвид (вж. в този смисъл Решение по дело Levin, посочено по-горе, точки 21 и 22, както и Решение от 23 септември 2003 г. по дело Akrich, C-109/01, Recueil, стр. I-9607, точка 55).

48 Ако запитващата юрисдикция реши, че г-н N. трябва да се счита за „работник“ по смисъла на член 45 ДФЕС, следва да се приеме, че отказът да се предостави на този гражданин на Съюза помощ за издръжка за обучение нарушава правото на равно третиране, от което се ползва този гражданин в качеството си на работник.

49 В действителност гражданин на Съюза, който се е възползвал от гарантираното от член 45 ДФЕС свободно движение на работници, съгласно член 7, параграф 2 от Регламент (ЕИО) № 1612/68 има в приемащата държава членка същите социални предимства като работниците с местна националност.

50 Всъщност Съдът вече е приел, че помощта за издръжка за обучение представлява социално предимство по смисъла на член 7, параграф 2 от Регламент (ЕИО) № 1612/68 (вж. Решение от 21 юни 1988 г. по дело Lair, 39/86, Recueil, стр. 3161, точки 23 и 24, както и Решение по дело Bernini, посочено по-горе, точка 23).

51 С оглед на гореизложеното на поставения въпрос следва да се отговори, че член 7, параграф 1, буква в) и член 24, параграф 2 от Директива 2004/38/ЕО трябва да се тълкуват в смисъл, че на гражданин на Съюза, който се обучава в приемаща държава членка и същевременно извършва в нея съществуваща и ефективна дейност срещу заплащане, която е от естество да му предостави качеството „работник“ по смисъла на член 45 ДФЕС, не може да бъде отказана помощ за издръжка за обучение, предоставяна на гражданите на тази държава членка. Запитващата юрисдикция следва да извърши необходимите фактически проверки, за да прецени дали осъществяваната от жалбоподателя в главното производство дейност срещу възнаграждение е достатъчна да му предостави това качество. Обстоятелството, че заинтересованото лице е влязло на територията на приемащата държава членка с основно намерение да продължи там обучението си, не е от значение за определянето доколко той притежава качеството „работник“ по смисъла на член 45 ДФЕС и следователно дали има право на тази помощ при същите условия, които са валидни за гражданите на приемащата държава членка в съответствие с член 7, параграф 2, от Регламент (ЕИО) № 1612/68.

По съдебните разноски

52 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Член 7, параграф 1, буква в) и член 24, параграф 2 от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО трябва да се тълкуват в смисъл, че на гражданин на Съюза, който се обучава в приемаща държава членка и същевременно извършва в нея съществуваща и ефективна дейност срещу заплащане, която е от естество да му предостави качеството „работник“ по смисъла на член 45 ДФЕС, не може да бъде отказана помощ за издръжка за обучение, предоставяна на гражданите на тази държава членка. Запитващата юрисдикция следва да извърши необходимите фактически проверки, за да прецени дали осъществяваната от жалбоподателя в главното производство дейност срещу възнаграждение е достатъчна да му предостави това качество.

Обстоятелството, че заинтересованото лице е влязло на територията на приемащата държава членка с основно намерение да продължи там обучението си, не е от значение за определянето доколко той притежава качеството „работник“ по смисъла на член 45 ДФЕС и следователно дали има право на тази помощ при същите условия, които са валидни за гражданите на приемащата държава членка в съответствие с член 7, параграф 2 от Регламент (ЕИО) № 1612/68 на Съвета от 15 октомври 1968 година относно свободното движение на работници в Общността.

Подписи